

Odcházení městských Crosswayů společnosti ARRIVA CITY

10.11 2024 17:59, Matěj Stach, Autobusy

Když začal Connex Praha v roce 2008 nakupovat příměstské autobusy standardní délky ve Vysokém Mýtě, přepnul z výrobce SOR Libchavy na Irisbus také v segmentu vozidel určených pro obsluhu vnitropražských linek. Už jako Veolia Transport Praha dopravce v letech 2008 a 2009 postupně zařadil pět nových městských autobusů Irisbus Crossway LE, které tehdy představovaly horkou novinku. Poslední z nich se v provozu udržel až do poloviny října letošního roku. ARRIVA CITY má ve stavu ještě trojici mladších třídveřových Crosswayů LE, pouze jediný už ovšem reprezentuje původní provedení s delfínem na čele.

Veřejnou dopravu nejen v tuzemsku si bez Crosswayů v částečně nízkopodlažním LE provedení dnes nedovedou představit ani lidé se sebelepší fantazií. Low entry podoba tohoto modelu se zhmotnila v roce 2007, kdy také došlo v závěru května k jejímu slavnostnímu představení na kongresu UITP ve finských Helsinkách. Výrobce už tehdy avizoval příchod třídveřového provedení, které si premiéru nakonec odbylo až na začátku června 2008 na veletrhu Autotec v Brně. Sériová výroba městského Crosswaye se rozeběhla na podzim, načež jedny z prvních vozů zamířily do hlavního města. Předcházelo tomu testování jednoho dvoudveřového vozu v únoru 2008.



Pouze měsíc starý vůz ev. č. 1254 přijíždí 24. srpna 2009 do zastávky Obchodní centrum Černý Most. (foto: Matěj Stach)

Tehdejší Veolia Transport Praha zařadila dva třídveřové autobusy Irisbus Crossway LE 12M do provozu na konci prosince 2008. Vůz ev. č. 1324 byl přidělen provozovně ve Vršovicích a od začátku svázán především s linkou 165 (tehdy v trase *Jižní Město – Komořany – Nádraží Radotín – Cementárna Radotín*). Druhý exemplář se pod číslem 1089 usadil v provozovně Černý Most a na městských linkách provozovaných v jejím okolí (především 190, 223 a 240). Popsané vozy byly na rozdíl od později dodaných třech strojů pořízeny ještě s manuální převodovkou, přičemž se jednalo o vůbec poslední nové městské autobusy, které Veolia Transport Praha (dnes ARRIVA CITY) v této konfiguraci pořídila pro provoz v hlavním městě. Autobusy byly zakoupeny na pětiletý leasing, což se zbylých vozů opět netýkalo.

Zkraje roku 2009, konkrétně v měsíci březnu, vyzkoušela pražská Veolia další Crossway LE (ev. č. 1050), tentokrát v provedení s automatickou převodovkou. Následně už otevřela brány zbylé trojici červeno-šedých vozidel, která byla uvedena do provozu postupně na začátku dubna (ev. č. 1088), na konci května (ev. č. 1058) a na konci července 2009 (ev. č. 1254). První a poslední vůz opět zamířily na Černý Most, Crossway LE ev. č. 1058 naopak skončil ve Vršovicích. Od prvních dvou autobusů je neodlišovala pouze užitá převodovka, ale také osazená klimatizace pracoviště řidiče Thermo King. Společně s jejich dodávkou zároveň na nějakou dobu ustal přísun nových městských autobusů, který byl obnoven až s nákupem trojice vozů SOR BN 12 (z toho dvou předváděcích) v roce 2011, následovaného zařazením osmi „hrbatých“ autobusů a čtveřice vozů NB 12 CITY z Libchav na jaře 2012. Nové červeno-šedé vozy BN 12 částečně ovládly linku 165, což vyústilo v převod Crosswayů LE ev. č. 1324 a 1058 do provozovny Černý Most, jež se sama záhy v létě 2012 přesunula do nedalekých Satalic.



Černomostecké vozy svoje kariéry začínaly i na lince 223, která tehdy jezdila pouze z Černého Mostu na Ratibořickou (dnešní Sídliště Horní Počernice). V posledních letech se tam vracely jako náhradní při nedostatku velkokapacitních autobusů. (foto: Matěj Stach)

Nákup nových třídveřových autobusů Irisbus Crossway LE se sice zadrhl po pořízení prvních pěti vozidel, do flotily dopravce ARRIVA CITY si ale postupem času našly cestu ještě další vozy. Společnost mezitím začala nakupovat částečně nízkopodlažní Crosswaye v příměstském provedení, které se do vozového parku dopravce poprvé probojovalo až v červenci 2010 po pohlcení Spojbusu (celkem 3 vozy). Masové dodávky nových příměstských Crosswayů LE začaly na podzim 2013 a trvají dodnes. V průběhu let pak získala pražská ARRIVA z jiných provozů ještě necelé dvě desítky ojetých vozů.

Když už jsme naťuknuli pořizování dalších Crosswayů, zastavme se ještě u zbylých vozů v městské konfiguraci. Ještě jako ARRIVA PRAHA pořídil dopravce v lednu 2014 předváděcí třídveřový Irisbus Crossway LE 12,8M bílé barvy, který byl přiřazen do provozovny Satalice pod ev. č. 1276. Ačkoli se jednalo o autobus v městské konfiguraci, zařadila jej společnost na túrová pořadí (celodenní pro dva řidiče) příměstských linek výchozích z Černého Mostu, což nesla organizace ROPID vzhledem k jeho nevhodnosti na spoje jezdící za hranici Prahy nelibě. Zmíněný stroj své přidělené číslo dlouho neužil, jelikož došlo na jaře 2015 k přečíslovaní celé flotily ARRIVA. V případě městských Crosswayů LE to znamenalo převlečení vozu ev. č. 1324 na 9318, 1089 na 9319, 1088 na 9333, 1058 na 9338, 1254 na 9341 a konečně posledního zmíněného vozu ev. č. 1276 na 9411.



Mimo své obvyklé působiště se podíval malešický Crossway LE CITY ev. č. 9475 dne 15. července 2020, kdy společně s o pět set evidenčních čísel vyšším vozem SOR NB 18 CITY nahradil jeden z vlaků na lince S7 do Řevnic. (foto: Matěj Stach)

Rovněž další městský Crossway pořídila pražská ARRIVA jako ex-předváděcí. V lednu 2016 firma zakoupila Crossway LE CITY 12M (provedení EURO VI) a pod ev. č. 9475 jej zařadila do provozovny Vršovice (od října 2017 Malešice). Vůz nejprve jezdil na túrových pořadích linek 165 a 240, ale následně se zabydlel na příměstských linkách výchozích od stanice metra Opatov. Tam jej doplnil v dubnu 2020 podobný vůz ev. č. 9461, který si ARRIVA CITY do své flotily stáhla poté, co skončil na MHD v Kolíně. Vůbec posledním zařazeným městským Crosswayem LE se poté stal vůz převzatý z Berouna pod ev. č. 9724 (později 9340), jenž do Prahy přisel v březnu 2020 (zařazen v květnu téhož roku) a po několika vypraveních na pražskou nejvýchodnější tangenciální linku 209 skončil na Opatově taktéž. Rodina městských Crosswayů se s ním zároveň rozrostla na maximální počet devíti vozů.



Pod ev. č. 9340 a v původním berounském laku zasahoval vůz na snímku do provozu pouze od listopadu 2020 do ledna 2021, kdy byl odeslán na opravu, jejíž součástí byla také aplikace nového zjednodušeného bílo-červeného laku pouze s pruhem ve spodní části karoserie. (foto: Matěj Stach)

Nejstarší červeno-šedé vozy z let 2008 a 2009 se mezitím dočkaly v některých případech obnovy laku nebo výměny potahů sedadel za koženkové či nové látkové, především ale vyklidily túrová pořadí městských linek, odkud se postupně rozprchly na šejdrové (dělené) kurzy. Po zahájení provozu vnitropražských linek podle nových smluv v prosinci 2019 přišla provozovna Satalice o část výkonů pro městské autobusy standardní délky, takže se vozy začaly ve větší míře objevovat také na příměstských výkonech v okolí Černého Mostu, jelikož pro ně na vnitropražských linkách příliš práce nezbylo.

Jako první z provozu zmizel po odjetí ranní části pořadí 211/33 dne 21. 11. 2022 vůz ev. č. 9333, ke kterému se 1. února 2023 přidal také vůz ev. č. 9319. Oba autobusy byly odprodány společnosti ARANEA, která je následně nasazovala na subdodávky třeba pro jejich původně domácí provozovnu nebo dopravce ČSAD Střední Čechy. Irisbus Crossway LE 12M ev. č. 9333 vyjel pod novým ev. č. 1480 poprvé 30. 1. 2023 na pořadí 209/43. Vůz 9319 se poté pod novým ev. č. 1478 vrátil na linky 14. února téhož roku (209/47), ale jeho angažmá skončilo už na začátku prosince předtím, než jeho stáří přesáhlo 15 let. Den (22. 12. 2023) před dovršením maximálního povoleného věku dojezdil také druhý vůz s manuální převodovkou, který nesl ev. č. 9318.



Irisbus Crossway LE 12M ev. č. 1480 (ex-9333) při zátahu z linky 171 míjí zastávku Václava Špačka na Xaverově, jež vznikla v souvislosti s výstavbou nového mostu v ulici Božanovské a od začátku letošního roku 2024 se po konci výluky zařadila mezi zastávky stálé. (foto: Matěj Stach)

Do roku 2024 tak z nejstarších městských Crosswayů LE vstoupila pouze mladší trojice vozů z roku 2009. Nejstarší z nich – vůz 1480 jezdící u firmy ARANEA – skončil v linkovém provozu v den 15. narozenin, poslední dva mohykáni si ale život o něco protáhli. Se zhruba dvouměsíčním zpožděním skončil v provozu Irisbus Crossway LE 12M ev. č. 9341, který dojezdil až 12. září na odpolední části pořadí 303/8. Konečně 17. 10. 2024 na linky Pražské integrované dopravy naposledy vyrazil i vůz ev. č. 9338, přičemž se tak stalo na pořadí linky 332 provozovny Jílové u Prahy – ve svojí domovské dojezdil už 25. září. Následně se přesunul do stáje firmy ARANEA, která jej společně s někdejším vozem 9333 (1480) plánuje i nadále nasazovat během mimořádností na železnici.

Mezi provozní vozy už nepatří ani ex-berounský Crossway LE 12M ev. č. 9340, který naposledy vyjel 25. 9. na jedno z opatovských pořadí. Také on skončil u společnosti ARANEA, ovšem pouze jako zdroj náhradních dílů. Poslední měsíc ale mají před sebou na příměstských linkách výchozích z Opatova i Crosswaye LE CITY ev. č. 9461 a 9475, které zmizí v souvislosti se začátkem platnosti nových smluv na příměstské linky PID na konci listopadu. U nich lze ovšem očekávat, že se obratem objeví na linkách vnitroměstských, byť se tak nemusí stát přímo v Praze. Jako úplně poslední městský Crossway s delfínem na čele pak zůstává u společnosti ARRIVA CITY vůz ev. č. 9411 ze Satalic, který se od prosince stane i jediným vozem reprezentujícím původní Crosswaye v celé firmě. I s ním tak nadále zůstávají ve službách dopravce už jen tři Crosswaye LE v městském provedení.



Originálně bílý vůz ev. č. 9461 se v srpnu 2023 oblékl do celovozové reklamy na Obchodní centrum Čestlice. Autobus byl zvěčněn u štěrboholského Europarku, jehož barvy nosí hned čtveřice vozů, přičemž nějaký z nich se na oplátku tu a tam do Čestlic rovněž zatoulá. (foto: Matěj Stach)

Url: [Odcházení městských Crosswayů společnosti ARRIVA CITY]